

Handskrift 92. Professor Magnus von Platens arkiv (1920-2002)

Magnus von Platen föddes i Malmö 1920. Han blev fil dr 1954 på en avhandling om den karolinske skalden Johan Runius " ett lärdomsprov som visade hans intensitet som forskare - intet arkiv syntes för obetydligt - för hans spanande öga - men också hans begåvning som analytiker, något som senare skulle ge honom berömmelse då det gällde modernare diktning" (Wilhelm Odelberg 2002).

Under 50-och 60-talen var Magnus von Platen flitigt sysselsatt som författare, utgivare och översättare i Stockholm. 1969 blev han utnämnd till den förste innehavaren av Umeå universitets professur i litteraturvetenskap, en tjänst som han upprätthöll till sin pensionering 1985.

Von Platen anses vara en av de främsta kännarna av svensk 1600- och 1700-talslitteratur, särskilt vad gäller diktarnas sociala villkor. Det intresse han hade för författarbiografier visas i Den unge Vilhelm Moberg, ett verk där han följer författarens och gode vännens utveckling från soldathemmet i Mohult till 1930-talets Stockholm. Ett annat ämne som intresserade honom handlade om privatläraren och informatorn, vilket han behandlade i en studie utgiven av Umeå universitet. Som pensionär gav han ut böckerna Verner von Heidenstam och Emilia Ugglan - ett äktenskap, essäsamlingen Skandalen på Operakällaren samt Svenska skägg.

Han tillhörde aktivt många lärda sällskap och akademier, var t ex under lång tid ordförande i Bellmansällskapet. Bland de initiativ han tog kan nämnas serien Svenska lärde, utgiven av Vitterhetsakademien i samverkan med bokförlaget Natur och Kultur.

Till Forskningsarkivet har överlämnats ett arkiv som främst består av underlagsmaterial och utkast till Magnus von Platens böcker, artiklar och föredrag. Materialet är resultatet av von Platens många arkiv- och biblioteksinventeringar och innehåller excerpter, kopior av originalhandlingar, litteraturhänvisningar, klipp m.m. I arkivet återfinns även vissa manuskript samt en mindre del korrespondens.

Materialet var av von Platen ordnat efter olika teman/ämnedområden och arkivet följer i princip denna ordning.

Arkivet efter Magnus von Platen består av 50 volymer och är fritt tillgängligt för forskning.

Vid Kungliga biblioteket finns ytterligare ett arkiv efter Magnus von Platen. Här rör det sig i huvudsak om von Platens brevsamling, främst brev skrivna till Magnus von Platen.

Umeå 2005-08-29
Forskningsarkivet

Göran Larsson

Handskrift 92

Magnus von Platens arkiv

ÄMNESORDNADE HANDLINGAR:

Informatorn

- Informatorn Runeberg* - utkast till manuskript (u.å) **92:1**
Penna och pekpinne - diktare i informatorsrollen - excerpter, litteraturhänvisningar, tryck.
Oordnade papper - excerpter, tryck, klipp, litteraturhänvisningar, fotografier
- Informatorn i den svenska skönlitteraturen* - del av manuskript (?), excerpter, **92:2**
litteraturhänvisningar.
Informatorn - biografier, brev och arkiv - kopior ur arkiv och handskrifter, excerpter, litteraturhänvisningar
- Skola och pedagogik* - excerpter, kopior, litteraturhänvisningar **92:3**
Universitetet - excerpter, litteraturhänvisningar, kopior
Skolinformation - excerpter, kopior, litteraturhänvisningar
- Lagar, förordningar och annat officiellt material* - excerpter, litteraturhänvisningar **92:3**
Informatorn - kronologiskt ordnat arbetsmaterial i form av excerpter, kopior av äldre tryck, litteraturhänvisningar

Guvernanter

- Guvernanten* - föredragsmanus (1998) även utkast till manus (?), excerpter, kopior, **92:5**
klipp, litteraturhänvisningar

Peregrination

- Peregrination* - utkast till föredrag (1993?), excerpter, kopior, tryck, litteraturhänvisningar.

Yrkesskalder

- Yrkesskalder - fanns dom?* - manuskript med kommentarer (1985). Korrespondens **92:6**
med anledning av bokens utgivning, kopior, excerpter, litteraturhänvisningar, brev och klipp
- Yrkesskalder osorterat* - excerpter, kopior och litteraturhänvisningar, även handlingar **92:7**
och noteringar ang Bo Bennich-Björkmans forskning.

Biografi

- Biografisk-psykologisk metod* - utkast till föredrag och välkomsthälsning (1988) samt **92:8**
excerpter, klipp och litteraturhänvisningar
- Den biografisk-psykologiska metoden* - särtryck samt föreläsningssmanus (1981?) **92:9**
Forskarbiografen contra författarbiografen - särtryck och utkast till manuskript (1998)
Den självbiografiska romanen - utkast till manuskript (u.å)

Självbiografen - utkast till manuskript (u å) även tryck, kopior och klipp
Biografi - utkast till föreläsningsmanus (1995) samt tryck, excerpter, kopior och klipp
Källkritik - utkast, kopior, excerpter, litteraturhänvisningar

Romanen

Romanföraktet - utkast till manuskript (1997?) Underlagsmaterial i form av excerpter, kopior, tryck, klipp och litteraturhänvisningar **92:10**

Teater

Excerpter, kopior och litteraturhänvisningar ang 1600-1700-talets teater. **92:11**

Diverse tryckta uppsatser om teater (svensk och finsk), excerpter, klipp och kopior (främst 1700-1800-tal) **92:12**

Diverse uppsatser om teater, excerpter, klipp och litteraturhänvisningar. **92:13**

Excerpter, äldre tryck, kopior (främst 1700-1800-tal) **92:14**

Dans

Dans-karriär-karaktär - artikel (1990). Underlagsmaterial i form av excerpter, litteraturhänvisningar, kopior ur handskrifter och äldre tryck. **92:15**

Skägg

Korrektur till boken *Svenska skägg* (1995) samt brev och klipp ang recensioner av boken. Artiklar och manus till föredrag om skägg. Excerpter och kopior ur handskrifter och äldre tryck, litteraturhänvisningar och klipp. Även fotografier och annat bildmaterial till boken. **92:16**

Skandalen på Operakällaren

Tidningsklipp med recensioner av boken *Skandalen på Operakällaren* (1996). Enstaka delar av manus med kommentarer samt utkast till föredragsmanus, tryck, klipp och litteraturhänvisningar **92:17**

Fet-Matts - kopior ur äldre litteratur och klipp.

Lasse på jorden - excerpter, kopior ur äldre tryck, brev, litteratur- och arkivhänvisningar.

Den gamla goda tiden - diverse utkast till manuskript, excerpter, kopior och klipp

Klient och patron

Delar av föredragsmanus samt korrektur (1988?), excerpter och litteraturhänvisningar **92:18**

Femtonhundralets kultur

Manuskript (1996) samt excerpter, klipp och tryck.

Namn

Arbetsmaterial inför uppsatser om namn (författarnamn, dubbelnamn, namn i skönlitteraturen) även brev inför publikation i *Studia Antroponymica Scandinavica* (1995, 1998) **92:19**

Huspredikanter

Kopior, excerpter, klipp, tryck, litteraturhänvisningar **92:20**

Jesu liknelser

Utkast till föredragsmanus, kopior, klipp, litteraturhänvisningar

Sverige - Frankrike

Excerpter, kopior, tryck, litteraturhänvisningar 1500-1800-tal även arbetsmaterial med temat *höviskt - antihöviskt* **92:21**

Krig och fred

Föredragsmanus *Krig och fred i svensk litteratur* (1977?), excerpter, kopior, tryck, litteraturhänvisningar **92:22**

Svenskars resor i Ryssland

Excerpter, kopior av handskrifter och tryck **92:23**

Skyggen

Manuskript *Skyggen - H.C. Andersens gåtfulla saga* (u.å.), excerpter, kopior, tryck, litteraturhänvisningar **92:24**

Goda minnen

Artikel *Goda minnen* (ur Journalen från KabiVitrum 1984:9) Litteraturhänvisningar, kopior, klipp och excerpter **92:25**

Genrer

Klipp, tryck och litteraturhänvisningar kring olika genrer som essay, aforismer, ordspråk, kortprosa, änglabrev och mikrografi **92:26**

Rytmask påverkan

Föreläsningsmanus (2 st) klipp, tryck, uppsatser **92:27**

Källkritik

Utkast till föredrag och manuskript (?), excerpter, klipp, tryck **92:28**

Litteraturvetenskapens etik

Föredragsmanus (1988)

Språkforskning och språkforskare

Diverse uppsatser (andras), äldre tryck och klipp

Svensk lyrikantologi

Klipp och excerpter

Sverige och utlandet

Manuskript Sveriges litterära förbindelser med utlandet - en bibliografi (1960-tal), litteraturhänvisningar, kopior, klipp **92:29**

Dalins politiska satirer

Manuskript med kommentarer (u.å) , brev, litteraturhänvisningar, kopior

Triviallitteratur

Kopior, tryck och litteraturhänvisningar

Kulturhistoria

Kopior ur handskrifter och arkiv, diverse uppsatser (andras), excerpter, litteraturhänvisningar och klipp, även uppsatser och klipp om kvinnohistoria och kvinnliga författares situation **92:30**

Litteraturhistoria och kulturhistoria

Del av utkast till manuskript, litteraturhänvisningar

Litteraturhistoria

Uppsatser (andras), kopior, excerpter, litteraturhänvisningar och klipp ang Barockmänniskan, Rokoko, 1600-talets realism, naturalism och 90-tal **92:31**

Sociologisk litteraturforskning

Del av föreläsningsmanus samt kopior, litteraturhänvisningar, klipp och tryck **92:32**

Textanalyser

Kopior, anteckningar, litteraturhänvisningar, även elevuppgifter med textanalyser samt undervisningsmaterial till kurs i litteraturvetenskap Romantiken med textexempel och kursplan **92:33**

Essayer

Innehåller insamlat arbetsmaterial (i vissa fall även manuskript) till utgivna och planerade essayer med följande rubriker:

Motströmmar, Lotteri, Klass och litteratur, Mannen, Hypnotisörerna, Svenska - latin, Kvinnans genrer, Passioner, Konkurs, Pedanten **92:34**

Besynnerligheter i det förflutna, Spex, Tyst, Den litterära världsutställningen, Död **92:35**

Etnologin, Gråt, 1695 års psalmbok, Sparsamheten, Bilder i böcker, Våra oskrivna romaner **92:36**

Det retoriska rastret, Sång, Edenda och Scribenda, Barndom, Familj och moder, Traditioner, Guldbrollop, Teater, regissör, skådespel, Thelème, Boktitlar, Felöversatta boktitlar, Stadga, Rim, Objektivitet, Förnöjsamhet **92:37**

Ut pictura poesis, Till brännvinets lov, Tjänstefolk **92:38**

Offenbach i Sverige, Theophrastos i Sverige, Franska revolutionen, Apollini Sacra, Porträtterne, Resor i utlandet, Enkäter, Dedikation **92:39**

Arkivförteckningar

Samlade anteckningar om arkivmaterial vid olika arkiv och bibliotek **92:40**

Biografiska anteckningar

Innehåller insamlat arbetsmaterial (i vissa fall även manuskript) främst kring svenska och finska författare i äldre tid:

Biografica om äldre diktare A-T (bl.a. Lohman, Runius, Spegel och Triewald) **92:41**

Bellman **92:42**

Svenska Akademien (sammanställning över pristagare 1700-1800-tal) **92:43**

Sverige - Finland 1800-tal (Stenbäck, Tavaststjerna, Wachlin, Warburton, Westermarck, Wecksell) **92:44**

Runeberg, Drottning Kristina, Thorild, Fröding, Thomas Gray, Holberg, Engels, Skogekär Bergbo **92:45**

von Platen m fl. (August von Platen, Balthzar von Platen, Charles de Geer, Marie von Stedingk) **92:46**

Pehr Sjöbring, Charles Emil Hagdahl, Fru Brenner **92:47**

Urban Hiärne, Nils Rabenius, Torsten Rudeen, Per Wahlström, Almqvist (Skaldens natt), C Kämpe, Eugene Lewenhaupt, Linné, Paykull, Ristell, C F Scheffer **92:48**

Anders Schönberg, Eric af Sotberg, Pehr Stenberg **92:49**

Hjalmar Strömer, Erik Wrangel, Matthias Werner, Nils Smedberg, Porthan, J Fischerström, J G Hallman, C I Hallman, Hummel, pehr af Lund, Brynolf Magnus Malmstedt **92:50**